

mgr inż. Dominika Gacka, mgr Dorota Wodzisławska-Czapla

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach

Utrzymanie czystości i porządku w gabinetach medycyny estetycznej

Potrzeba higieny, a przede wszystkim utrzymania należytej czystości i porządku jest nieodzownym elementem prawidłowego funkcjonowania gabinetów medycyny estetycznej oraz obiektów sektora „beauty”. Wizualnie czyste powierzchnie w rzeczywistości mogą być źródłem potencjalnie groźnych patogenów. Ważne jest więc zabezpieczenie zarówno klientów, jak i personelu przed niebezpieczeństwem przenoszenia zakażeń oraz nieustanne podnoszenie jakości świadczonych usług^[3,5].

Procesy dezynfekcji, mycia i sprzątania, czyli dekontaminacji, są nieodzownym elementem codziennych obowiązków personelu w obszarach:

1. skóra i błony śluzowe,
2. narzędzia i sprzęt,
3. powierzchnie,
4. postępowanie z odpadami i bielizną^[9].

Skoncentrujmy nasze rozważania na obszarze dekontaminacji powierzchni. W kolejnym artykule zostanie przedstawione postępowanie z odpadami powstającymi w wyniku wykonywanych usług i bielizną.

Warunkiem bezpiecznej pracy, zarówno dla klientów, jak i pracowników gabinetów, jest rzetelne stosowanie procedur higienicznych ustalonych dla danego obiektu. Obowiązek opracowania oraz wdrożenia stosownych zasad wprowadza ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r., poz. 947 z późn. zm.). Prawidłowo opracowana procedura higieniczna zawiera zapisy dotyczące m.in. sposobu postępowania przy dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń. Powinna być dostosowana do specyfiki danego obiektu, rzeczywistego poziomu zagrożenia i oczekiwanego efektu końcowego związanego

z uzyskaniem bezpiecznego, dla klienta i personelu, poziomu czystości mikrobiologicznej. Procedura powinna określać cel, przedmiot i zakres czynności oraz definiować co (czynność, przedmiot, powierzchnia), czym (rodzaj preparatu, jego stężenie, czas i spektrum działania, stosowane środki ostrożności – wraz z zasadami pierwszej pomocy), kto (osoby odpowiedzialne za prawidłowe wykonanie procedury w praktyce) i jak ma wykonać daną czynność^[1,2,6,7,9].

Ponadto procedura powinna również uwzględniać informacje zawarte w kartach charakterystyki substancji niebezpiecznych oraz określać szczegółowy tryb postępowania w sytuacjach awaryjnych. Aby uniknąć błędów, procedurę powinien sporządzić zespół specjalistów z danej dziedziny, znający zarówno teoretyczne założenia zawartych w procedurze zagadnień, jak i praktyczne zasady wykonania poszczególnych czynności w danej placówce, tak aby możliwe było wykonanie procedury w codziennej praktyce^[1,2,6,7,9].

Kolejnym warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa pracy jest wybór preparatów dezynfekcyjnych o szerokim spektrum działania oraz odpowiednie przygotowanie powierzchni do pro-

Ryc. 1. Podstawowy schemat procedury higienicznej.

cesu dekontaminacji. Sprzątanie oraz dekontaminację powierzchni powinien przeprowadzać tylko odpowiednio przeszkolony personel (co musi być udokumentowane), zabezpieczony w stosowną odzież ochronną. Powierzchnie w gabinetach medycyny estetycznej oraz obiektach sektora „beauty” można podzielić na krytyczne – znajdujące się w bezpośrednim i bliskim kontakcie z klientem (łóżka zabiegowe, fotele, krzesła, blaty stolików) oraz małego ryzyka – oddalone od klienta (ściany, sufity, podłogi, meble). Powierzchnie krytyczne muszą być bezwzględnie myte i dezynfekowane po każdym kliencie, w szczególności te obszary, gdzie wykonywane są zabiegi, w których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, mogące zawierać zanieczyszczenia pochodzenia organicznego. Powierzchnie małego ryzyka, np. ściany, drzwi, parapety, powinny być dezynfekowane i myte okresowo (co najmniej raz w tygodniu) za pomocą preparatów do dezynfekcji – uwzględniających działanie bójcze na bakterie i grzyby. Podłogi, blaty mebli i inne powierzchnie poziome należy dezynfekować i myć codziennie po zakończonym

dniu pracy. W przypadku jakiegokolwiek zbrudzenia tych powierzchni krwią lub innym materiałem biologicznym pochodzącym od człowieka, konieczne jest zastosowanie preparatu o szerokim spektrum działania – wirusobójczym, bakteriobójczym, grzybobójczym, i prątkobójczym^[1,3,4,8].

Ze względów ekonomicznych proces mycia i dezynfekcji dużych powierzchni można przeprowadzać preparatami, które łączą obie funkcje jednocześnie – mycie i dezynfekcję. Preparaty dezynfekcyjne oraz myjąco-dezynfekcyjne głównie występują w postaci koncentratów, z których przygotowuje się roztwory robocze przez rozcieńczenie do stężenia zalecanego przez producenta. Tylko stosowanie stężeń rekomendowanych w ulotce/etykiecie preparatu, która jest integralną częścią preparatu, w zalecanych czasach daje gwarancję skutecznej dezynfekcji. Niedopuszczalne jest stosowanie innego niż zalecanego przez producenta, stężenia roztworu roboczego i czasu ekspozycji dla danego spektrum biobójczego. Samowolne skrócenie czasu dezynfekcji czy zmiana stężenia powoduje niezachowanie

Artykuł prezentowany jest w ramach kampanii społecznej Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Mam świadomość, jak być zdrowym” adresowanej do podmiotów sektora „beauty” województwa śląskiego. Właściciele i pracownicy zakładów, będą mogli uczestniczyć w organizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa śląskiego bezpłatnych szkoleniach, których harmonogram zamieszczony będzie na stronie internetowej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Katowicach
www.wsse.katowice.pl.

pełnego spektrum działania preparatu. Nie wolno stosować preparatów do dezynfekcji po okresie przydatności do użycia, jak również preparatów do dezynfekcji powierzchni zawierających formaldehyd (posiada on działanie drażniące na skórę i błony śluzowe, mutagenne, rakotwórcze). Zawsze należy używać preparatów dezynfekcyjnych wyprodukowanych zgodnie z normami oraz spełniającymi najwyższe standardy. Preparaty dezynfekcyjne mogą być używane pod warunkiem, że zostały zarejestrowane i posiadają odpowiednie pozwolenie na obrót na terytorium Polski pod kątem właściwego ich zastosowania, które zostało zadeklarowane przez producenta podczas procesu rejestracji^[3-5,8,10].

Do dezynfekcji małych powierzchni, np. foteli, łóżek zabiegowych, krzeseł komfortowe są preparaty w postaci pianki lub chusteczek jednorazowych nasączonych odpowiednim preparatem. Stosowanie preparatów dezynfekcyjnych w postaci spryskiwaczy powinno być ograniczone wyłącznie do dezynfekcji małych i trudno dostępnych powierzchni, np. kółka stolików zabiegowych. Do dezynfekcji powierzchni zwłaszcza delikatnych, np. ze skóry naturalnej lub ekologicznej, należy stosować preparaty kompatybilne z danym materiałem. Wszystkie powierzchnie, również te najmniejsze, nie powinny być lekceważone i pomijane w procedurach higienicznych. Należy pamiętać o częstej dezynfekcji i myciu powierzchni często dotykanych, np. klamek, baterii umywalkowej^[3,4,8].

W gabinetach medycyny estetycznej powinno być zorganizowane pomieszczenie porządkowe lub miejsce służące do przechowywania sprzętu stosowanego do utrzymania czystości, środków czystości oraz preparatów myjąco-dezynfekcyjnych i dezynfekcyjnych, a także do przygotowywania roztworów roboczych oraz mycia i dezynfekcji sprzętu stosowanego do utrzymania czystości. Niniejsze pomieszczenie wyposaża się w zamontowany na wysokości 0,5 m od podłogi zlew z baterią i dozownik ze środkiem dezynfekcyjnym. Po zakończeniu prac porządkowych sprzęt używany do mycia należy doprowadzić do czystości, wysuszyć i umieścić w wydzielonym pomieszczeniu lub miejscu^[1].

Odrębny problem mogą stanowić stawonogi, czyli muchy, motyle, chrząszcze, mrówki czy pająki, będące wszechobecnym elementem wszystkich środowisk, również wlatujące przypadkowo do placówek leczniczych. Ich duża różnorodność, zmienność oraz przystosowanie, przy zakładanej szkodliwości może generować istotne skutki, zwłaszcza w skrajnych przypadkach zasiedlenia gabinetu przez karaczany, rybiki czy mrówki faraona. Biorąc pod uwagę obniżoną odporność na zakażenia chorego czy tylko zestresowanego człowieka, w środowisku placówki leczniczej nie można pominąć faktu szkodliwości stawonogów polegającej na ujemnym oddziaływaniu na układ nerwowy i obrzydzeniu spowodowanym ich nieprzyjemnym zapachem, wyglądem, szybkim przemieszczaniem się, prowadząc do zachowań fobicznych, a nawet kleptoparazytozy, czyli złudzenia występowania szkodników. Udowodnione jest, że np. karaczany wytwarzają silne alergeny, które mogą być bezpośrednią przyczyną reakcji alergicznych. Odpowiedzią na pytanie: czy obecność owadów i pajaków w gabinecie medycyny estetycznej może mieć istotny wpływ na efekty leczenia, mogą być wyniki prowadzonych w 2014 roku badań czystości mikrobiologicznej, pozyskanych w wytypowanych placówkach leczniczych województwa śląskiego, osobników *Arthropoda* (stawonogów). Posiewy jałowe stanowiły jedynie 9% z wszystkich 166 prób *Arthropoda* pobranych z placówek biorących udział w badaniu. Stwierdzono, że dominują *Enterobacteriaceae* (34,15%) oraz laseczki saprofityczne Gram-dodatnie (30,73%). Zwraca uwagę ilość gronkowców i innych ziarniaków Gram-dodatnich (22,93%) [badania w trakcie realizacji – niepublikowane]. Zatem stosowanie detektorów obecności stawonogów wydaje się koniecznym elementem higieny placówki medycyny estetycznej oraz obiektów sektora „beauty”.

Konsekwentnie realizowany program higieny poprzez m.in. dobór właściwych środków myjących i dezynfekcyjnych oraz systematyczną kontrolę procesów dekontaminacji zapewni bezpieczne wykonanie usługi oraz wyeliminuje ryzyko zakażenia, zarówno klientom poddanym zabiegom, jak i personelowi wykonującemu zabieg^[8].